

Početna stranica » Kategorija » Hrvatska dijaspora u Irskoj – insajdersko izvješće (1)

| Hrvatska dijaspora u Irskoj – insajdersko izvješće (1)

NIVES MATIJEVIĆ 29. LISTOPADA 2021.

EUROPA, IZDVOJENO

Foto: Nives Matijević

Sintagma „otići u Irsku“ počela je značiti nešto više od toga: pobjeći dovoljno daleko od nefunkcionalne hrvatske države koja zlostavlja svoje građane – nefunkcioniranjem, birokratiziranošću, korupcijom, nesposobnošću da riješi ijedan suštinski problem ili provede do kraja ijednu reformu, tlači prekomjernim oporezivanjem, koja nije u stanju građanima omogućiti da dostojanstveno žive od svoga rada, države koja posredstvom onih koji je personificiraju svakodnevno pokazuje da je građani i njihovi problemi i ne zanimaju.

Hrvatska dijaspora u Irskoj nastala je relativno naglo – u samo nekoliko godina nakon ulaska Hrvatske u Europsku Uniju 2013. godine – i moglo bi se reći da je i stoga, ali i zbog nepostojanja relevantnih istraživanja, njezina struktura prilična nepoznanica. Bilo je naravno useljavanja iz Hrvatske u Irsku i ranije, no tek od 2014. broj useljenika počinje se mjeriti u tisućama.

Rast broja imigranata u Irsku može se pratiti preko kretanja broja godišnje izdanih Personal Public Service Numbers (PPSN). PPS broj koristi se za pristup javnim uslugama, a ima ga svatko tko se rodio u Irskoj, radio ondje ili primao neku vrstu socijalne pomoći. No, tu također treba uzeti u obzir da nisu svi koji su ishodili PPS broj do danas ostali u Irskoj – neki su se u međuvremenu vratili u Hrvatsku, a drugi odselili u treću zemlju, ali broj takvih slučajeva ne možemo znati. Možemo eventualno govoriti o dojmu da je ipak riječ o relativnom malom broju takvih slučajeva u odnosu na ukupni broj doseljenika iz Hrvatske.

*Zato Irska jer je ondje velika
ponuda poslova, minimalna
satnica od 10.20 eura bruto
među najvišima je u Europskoj
Uniji, porez na prihod je
umjeren, a useljenici u Irsku iz
drugih zemalja EU pošteđeni su
bilo kakve papirologije, osim
ishođenja PPS broja*

Prema podacima irskog Department of Social Protection od sredine 2000. godine (od koje se vodi statistika izdanih PPS brojeva po zemljama), pa do kraja 2020., što je najnoviji dostupan podatak, hrvatskim je državljanima izdano ukupno 28.599 PPS brojeva. Od toga je 25.627 PPS brojeva izdano od početka 2014. do kraja 2020. godine.

Rekordna je bila 2016. godina sa 5.312 PPS brojeva izdanih useljenicima iz Hrvatske, nakon čega je krenuo silazni trend. Lani je imigrantima iz Hrvatske izdano 1.399 PPS brojeva, no to je bila godina epidemije COVID-19 i vrlo strogog lockdowna u Irskoj, neko vrijeme nije bilo avionskih letova, mnogima nije u takvim okolnostima bilo lako naći prvi posao niti ishoditi PPS broj, na koji se sad čekalo duže nego što je to inače slučaj u „normalnim“ godinama.

„Zašto baš Irska?“ pitanje je koje je gotovo sigurno čuo svatko od nas koji smo odselili na otok. Zato Irska – jer je to englesko govorno područje, a engleski je najzastupljeniji strani jezik koji se uči u Hrvatskoj. A nama imigrantima lakše je ako uz sve ostalo što po dolasku moramo na brzinu svladati ne moramo još učiti i jezik. (Inače, građani Hrvatske rangirani su među prvih 15 zemalja u svijetu kojima se najbolje služe engleskim, a da im to nije službeni jezik. Riječ je o istraživanju tvrtke Education First (EF) i njezinom English Proficiency Indexu (EPI), koja godišnje objavljuje rang listu zemalja u kojima se najbolje govori engleski.)

*Komunikacija s državnim
institucijama jednostavna je i
efikasna, a općenito je dojam
da je Irska u mnogo aspekata
„citizen friendly“ država, što je
prepoznalo više od 180 nacija
koje danas žive na otoku*

Zato Irska jer je ondje velika ponuda poslova, minimalna satnica od 10.20 eura bruto među najvišima je u Europskoj Uniji, porez na prihod je umjeren, a useljenici u Irsku iz drugih zemalja EU pošteđeni su bilo kakve papirologije, osim ishoda PPS broja. Komunikacija s državnim institucijama jednostavna je i efikasna, a općenito je dojam da je Irska u mnogo aspekata „citizen friendly“ država, što je prepoznalo više od 180 nacija koje danas žive na otoku. Tome treba dodati još nešto: u Irskoj nema dobne diskriminacije kakva vlada na tržištu rada u Hrvatskoj. Nije da je nema uopće, ali odnos prema radnicima na ta dva tržišta zaista je neusporediv.

U međuvremenu, sintagma „otići u Irsku“, koja se primila u svakodnevnom govoru u Hrvatskoj u nekom je trenutku, čini se, počela značiti više nego samo otići na rad u Irsku – pobjeći dovoljno daleko od nefunkcionalne hrvatske države koja zlostavlja svoje građane – nefunkcioniranjem, birokratiziranošću, korupcijom, nesposobnošću da riješi ijedan suštinski problem ili provede do kraja ijednu reformu, tlači prekomjernim oporezivanjem, koja nije u stanju građanima omogućiti da dostojanstveno žive od svoga rada, štoviše, države koja posredstvom onih koji je personificiraju svakodnevno pokazuje da je građani i njihovi problemi i ne zanimaju.

Možda prije svega – države kojoj nedostaje elementarne pristojnosti spram građana i poštovanja prema novcu koji izdvajaju za njezino (ne)funkcioniranje.

Irska je građanima Hrvatske u dvadesetak godina izdala ukupno 28 599 "Personal Public Service" brojeva.

Hrvatsko-irske poveznice kroz povijest

Mnogo prije nego što je počelo iseljavanje iz Hrvatske u Irsku, Iraci su za poslom dolazili u ove krajeve, uglavnom u vojnu službu. Prije koju stotinu godina glavni je poslodavac irskih časnika u srednjoj Europi bila Habsburška monarhija – procjenjuje se da je stotinjak visoko rangiranih časnika – feldmaršala, generala i admirala bilo irskog podrijetla, te još otprilike toliko nižih časnika. Tako je Irac bio i feldmaršal **Frantz Maritz Graf von Lacy** (1725.-1801.), a **Maximilan Karl Lamoral O'Donnell** (1812.-1895.) bio je aide-de-camp (osobni asistent ili tajnik) cara **Franje Josipa** i 1853. spasio život mladog cara.

Za Hrvatsku je ipak najvažniji Irac bio **Laval Nugent von Westmeath** (1777.-1862.) potomak irske plemićke obitelji porijeklom iz Normandije. Austrijskoj armiji pridružio se 1793. godine kao vrlo mlad kadet, strelovito je napredovao kroz vojnu hijerarhiju i 1809. već je bio general. U pregovorima s **Napoleonom** odbio je potpisati sporazum o miru smatrajući uvjete nepovoljnim, te je napustio vojsku. Nakon diplomatske karijere, u Habsburšku monarhiju vratio se 1813. i bez službene podrške cara prešao Savu kod Zagreba s ciljem oslobođenja ilirskih provincija pod Napoleonovom vladavinom. S nekolicinom dobrovoljaca oslobodio je Rijeku i Istru i napredovao prema Trstu i Veneciji.

Laval Nugent von Westmeath
(Wikipedia)

Za postignuća u ratu protiv Napoleona godine 1815. promoviran je u poručnika feldmaršala. U Hrvatsku se vratio 1820. i kupio svoj prvi frankopanski dvorac, Bosiljevo. Restaurirao je dvorac koji mu je postao glavna rezidencija u Hrvatskoj, a potom je kupio i druge nekad frankopanske posjede – stari grad Sušicu kod Ravne Gore i Trsat, u koji je prebacio svoju kolekciju umjetnina.

Godine 1824. Laval Nugent postao je član hrvatskog Sabora i u sljedeća dva desetljeća jedna od najaktivnijih osoba na hrvatskoj vojnoj i političkoj sceni. Pridružio se ilirskom pokretu, a Ljudevit Gaj ga je zvao svojim „moćnim zaštitnikom“. Godine 1842. Nugent je postao vrhovni vojni zapovjednik Hrvatske, što je bila druga najvažnija funkcija u zemlji. Navodno je koristio svoje političke veze da instalira **Josipa Jelačića** za hrvatskog bana.

Laval Nugent umro je u Bosiljevu 1862. godine, a sarkofag s njegovim ostacima prebačen je na Trsat. Za života prikupio je veliki broj umjetnina, koje su značajnim dijelom završile u postavu Arheološkog muzeja u Zagrebu, te Pomorskog i povijesnog muzeja Hrvatskog primorja u Rijeci. Dio umjetnina bankrotirana obitelj Nugent morala je prodati, jer su ih obnove dvoraca dovele u financijske poteškoće.

Mali Tabor, dvorac iz 15. stoljeća u zagorskoj općini Hum na Sutli jedno je vrijeme bio u suvlasništvu irske obitelji **Kavanagh**, klana koji vuče porijeklo od srednjovjekovnih kraljeva Leinstera. Evo kako se to dogodilo:

Plemićka obitelj **Rattkay** bila je vlasnikom (poznatijeg) Velikog i Malog Tabora. Smrću zadnjeg muškog pripadnika obitelji, Josipa Ivana, Veliki Tabor pripao je ugarskoj komori, a Mali Tabor

naslijedili su Rattkayevi nećaci po ženskoj liniji, **Josip i Leopoldina Wintershoffen**. Kći Leopoldine Wintershoffen iz braka s barunom **Antunom Mosconom, Leopoldina Moscon** (1780.-1850.) udala se za **Simona Henryja Kavanagha**, baruna **Ballyane** (1784.-1830.), čiji je otac za vrijeme vladavine **Marije Terezije** službovao u vojsci Austro-Ugarske monarhije. Tako je irska obitelj Kavanagh postala suvlasnik polovice Malog Tabora, zajedno s obitelji Jelačić. U okrugu Carlow u Irskoj kod gradića Borris i danas se nalazi dvorac Borris House, drevno sjedište obitelji McMorrough Kavanagh.

Irski književnik **James Joyce** (1882.-1941.) kratko je vrijeme živio u Puli. Naime, nakon što je napustio Irsku i otišao živjeti u egzilu, od listopada 1904. do ožujka 1905. podučavao je engleski uglavnom austrougarske mornaričke časnike stacionirane u tamošnjoj pomorskoj bazi. Pula mu se nije svidjela, pa je otišao čim je dobio posao u Trstu.

Godine 1927. Slobodna Država Irska raspisala je natječaj za dizajn svojih prvih kovanica. Na preporuku irskog pjesnika, nobelovca **William Butlera Yeatsa** svoje dizajnersko rješenje poslao je i hrvatski kipar **Ivan Meštrović**. Spletom okolnosti Meštrovićev rad nečijom pogreškom nije na vrijeme predan na natječaj. Nakon što se ispostavilo da je zakasnio, Meštrović je svoj dizajn velikodušno poklonio državi Irskoj. Nekoliko desetljeća kasnije, točnije 1965. Meštrovićev originalni dizajn prihvaćen je kao motiv velikog pečata irske središnje banke. Motiv je elegantna harfistica koja svira na Dalway harfi. Opisujući Meštrovićevo rješenje, Yeats je među ostalim napisao da ono utjelovljuje "žestoku ritmičku energiju". Meštrovićeva plaketa izložena je u *National Museum of Ireland – Decorative Arts and History* u Dublinu.

Hrvatska Rijeka i irski Galway bili su Europske prijestolnice kulture 2020. godine. Nažalost, zbog epidemije COVID-19, mnogi planirani programi u koje je su oba grada uložila mnogo

truda i novca nisu realizirani i ostaju za neka bolja vremena. U spomen na to ostat će dvije prigodne, zanimljivo dizajnirane, poštanske marke na kojima su znamenitosti Rijeke i Galwaya, a koje su zajednički pustili u opticaj Hrvatska pošta (HP) i Irska pošta (*An Post*).

“

Agencija za elektroničke medije
Agencija za elektroničke medije

Serijal tekstova “Hrvatska dijaspora u Irskoj – insajdersko izvješće” objavljujemo uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije temeljem provedenog Javnog poziva za ugovaranje novinarskih radova u elektroničkim publikacijama.

Irska iseljništvo migracija

Nives Matijević

POVEZANI ČLANCI

NIVES MATIJEVIĆ – 29. STUDENOGA 2021.

Hrvatska dijaspora u Irskoj – insajdersko izvješće (4)

NIVES MATIJEVIĆ – 16. STUDENOGA 2021.

Hrvatska dijaspora u Irskoj – insajdersko izvješće (3)

NIVES MATIJEVIĆ – 8. STUDENOGA 2021.

Hrvatska dijaspora u Irskoj – insajdersko izvješće (2)

POSljednje

POPULARNO

Film Blue Future: Tri priče o zaštiti mora iz Hrvatske, Tunisa i Italije

1. PROSINCA 2021.

Žrtve koje ostaju same

1. PROSINCA 2021.

Bleiburg u Maceljskoj šumi

1. PROSINCA 2021.

Udruga Domine o ubojstvu žene u Splitu: “Zaustavite femicid”

1. PROSINCA 2021.

Posljednje vijesti

Udruga Domine o ubojstvu žene u Splitu: “Zaustavite femicid”

1. PROSINCA 2021.

Hrvatska uskraćuje prava žena na porodu za vrijeme pandemije

30. STUDENOGA 2021.

“Zakon o zaštiti životinja provediv je uz minimum volje!”

30. STUDENOGA 2021.

Pesticidi građane EU koštaju dvostruko više nego što tvrtke zarađuju

30. STUDENOGA 2021.

Zelena akcija: Gradske vlasti moraju smanjiti količinu otpada

26. STUDENOGA 2021.

Ministarstvo najavilo izmjenu Zakona zbog zabrane lanca

26. STUDENOGA 2021.

Vizije mladih za zelenu i pravednu Europu: tisuće glasova koji se moraju čuti!

24. STUDENOGA 2021.

U tjedan dana više od 10 000 potpisa za strože kažnjavanje zlostavljača životinja

22. STUDENOGA 2021.

Novinar RTL-a napadnut na antivakterskom skupu: HND i SNH osudili napad

21. STUDENOGA 2021.

CMS i AYS: “Plenković mora smijeniti vrh MUP-a i policije”

19. STUDENOGA 2021.

Udruga za nezavisnu medijsku kulturu

E-mail: redakcija@h-alter.org

Tel: 01/ 492 15 46

Impressum

Podržite

Donatori

Oglašavanje

Kontakt

Politika privatnosti

Udruga za nezavisnu medijsku kulturu

Programi udruge:

Pretplati se na newsletter

Unesi email adresu

PRETPLATI SE

☐ Slažem se s politikom privatnosti.

© H-Alter - Udruga za medijsku kulturu

BozooArt

